viure als pirineus

L'impuls del "cosmopolitisme rural" i de polítiques públiques per a segons residents, eines per mantenir els micropobles

viurealspirineus/Albert Lijarcio | 08 de julio de 2020

Cartell de la carretera que indica l'arribada al Coll de Port i, al fons, el refugi/Albert Lijarcio

Josa i Tuixén té en licitació l'arrendament del seu refugi de muntanya i l'edifici que acull l'alberg i centre cívic

"De la mateixa manera que Barcelona és una ciutat cosmopolita, innovadora i atractiva a nivell mundial; té molta població de diferents llocs del món. Existeix també un cosmopolitisme rural? No és tant visible?". Són dues de les preguntes que planteja el professor del Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), **Ricard Morén,** director del projecte **"HAMLETS. Immigració i desenvolupament sostenible als micropobles".** L'investigador creu que, entre d'altres, cal impulsar polítiques públiques per a segons residents de municipis de muntanya que es plantegin fer un canvi de vida. Precisament, l'Ajuntament de Josa i Tuixén té en procés de licitació l'arrendament dels edificis municipals del refugi de muntanya i l'alberg.

(Foto: Marta Poch, alcaldessa de Josa i Tuixent, amb Lluís Roca, un dels interessats en arrendar el refugi municipal/Albert Lijarcio)

Morén creu que "aconseguir que les persones que habiten el territori de muntanya els caps de setmana puguin ampliar la seva estada de forma més permanent durant la setmana" pot ser una bona manera de lluitar contra la despoblació que pateixen aquestes zones. De fet, arran de la pandèmia de la covid-19, aquesta és una qüestió que una part de la societat està posant sobre la taula i, per aquest motiu, l'investigador defensa la posada en marxa de polítiques públiques específiques per aquest col·lectiu; "pel qual anar a viure a un poble no és ciència-ficció".

El director del **projecte Hamlets** reconeix que dur a terme aquest pas pot resultar "relativament senzill" en comarques com la Cerdanya, pel fet d'estar ben comunicada a través del Túnel del Cadí, però es complica en altres zones de l'Alt Pirineu i Aran. En aquest sentit, creu que caldria desenvolupar noves infraestructures de transport públic -més enllà de les connexions amb autobusos- i cita com a exemple la política de foment dels trens de muntanya que s'ha fet a Àustria per defensar, entre d'altres, la necessitat de fer arribar aquest transport a la Seu d'Urgell.

El també professor de la UAB creu que cal abordar millores en les comunicacions terrestres i en l'àmbit de les telecomunicacions, coincidint amb les principals reivindicacions històriques del territori; però també aèries, impulsant nous petits aeròdroms i heliports. Al mateix temps, defensa la necessitat de descentralitzar l'accés dels serveis comarcals, sovint situats només a les seves capitals, a més de desenvolupar més campus en zones rurals a partir dels què ja existeixen actualment i seguint l'exemple de països com ara el Regne Unit o França.

Creació d'una agència en favor del repoblament dels micropobles

Una altra de les propostes de Morén passa per la creació d'una nova agència, amb pressupost propi i emmarcada dins d'organismes ja existents, que vetlli pel repoblament dels micropobles. La idea seria que compti amb un cos de funcionaris format per "professionals capacitats per realment saber les solucions als problemes" i que aquests es puguin moure per tot Catalunya amb l'objectiu d'apropar aquest tipus de polítiques al territori, escoltant als veïns que hi resideixen i deixant de fer-les tant "des de fora".

El director del projecte Hamlets, que preveu tenir enllestida a final d'any una diagnosi sobre la vall de la Vansa i Tuixent, té clar que "les polítiques que s'han fet fins ara han estat insuficients" per retenir i atraure població al món rural i diu que la problemàtica es repeteix en d'altres països europeus de l'entorn. Per tal de revertir la situació, considera que cal fomentar que els nous residents d'aquestes zones siguin nuclis familiars amb fills petits, per tal de garantir la pervivència de les escoles dels micropobles.

L'estudi compta amb el suport de RecerCaixa, està desenvolupat per la UAB i compta amb la col·laboració de l'Associació de Micropobles de Catalunya. En el cas del municipi alturgellenc de Josa i Tuixén, destaca el fet que poc més d'un 10% del seu centenar d'habitants és d'origen estranger, tenint en compte la demanda que hi ha entre el col·lectiu d'immigrants a l'hora de buscar un lloc on viure. A més, una tercera part de la població té més de 65 anys i només un 6,6% està per sota dels 14 anys.

(Foto: Alberg de Joventut i Centre Cívic de Can Cortina al poble de Tuixent/Albert Lijarcio)

Procés de licitació del refugi i l'alberg de Tuixent

Aquesta realitat coincideix en el temps amb el procés de licitació, per part del seu consistori, de l'arrendament del "Refugi de Coll de Port", que compta amb 15 places i que surt amb un preu base de 350 euros al mes. A més, actualment s'estan enllestint unes obres d'adequació de la primera planta amb una inversió de 70.000 euros. Una de les persones que hi han mostrat interès és Lluís Roca, que creu que l'establiment pot ser adient per muntar un negoci basat en la recuperació de "la cuina d'abans, amb producte de proximitat".

Roca resideix actualment a la demarcació de Barcelona però sempre li ha agradat la muntanya, motiu pel qual vol intentar establir-s'hi a la zona per estar en contacte amb la natura i la gent que hi viu. Mentre, l'ajuntament també està en procés de llogar l'alberg de joventut i "Centre cívic de Can Cortina", amb una seixantena de llits i on s'hi han destinat 84.000 euros en diverses accions de millora. En aquest cas, el preu és variable en els primers cinc anys, començant per un import de 120 euros mensuals durant el primer any i fins arribar als 600 el cinquè.